

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำเสนอตามขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเป็นลักษณะ ของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1	วิจัย (Research)	: การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
ขั้นตอนที่ 2	พัฒนา (Development)	: การพัฒนาหลักสูตร
ขั้นตอนที่ 3	วิจัย (Research)	: การทดลองใช้หลักสูตร
ขั้นตอนที่ 4	พัฒนา (Development)	: การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (Research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 23 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึงนาจาน จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 1 คน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพและนักโบราณคดี จำนวน 2 คน รวมจำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร
4. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักการมัคคุเทศก์
5. ศึกษาข้อมูลประวัติศาสตร์เมืองโบราณศรีเทพ
6. สสำรวจความต้องการพัฒนาหลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ มีโครงสร้างที่กำหนดขึ้นเป็นอันเดียวกันที่ใช้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่สถานศึกษาบางแห่งสามารถปรับตามบริบทของแต่ละพื้นที่เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่การฝึกให้นักเรียนเป็นมัคคุเทศก์จะ

ช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาประวัติเรื่องราวความเป็นมาของท้องถิ่น และสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ของท้องถิ่นทำให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ ห่วงแหนรักษา ทรัพยากร และใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด แล้วยังเป็นการฝึกทักษะในการปฏิบัติงานจากสถานที่จริง ๆ นักเรียนจะได้เรียนรู้ระบบการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาที่พบจากการทำงานในสถานการณ์จริง ทั้งยังทำให้เกิดคุณลักษณะที่ดีในตัวผู้เรียน เพราะการฝึกให้เป็นมัดคฤเทศก์หรือผู้นำเที่ยวที่ตั้นนั้นจะต้องมีคุณลักษณะสำคัญหลายประการ คือ ความอดทน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความมีน้ำใจ รู้จักกาลเทศะ ความกระตือรือร้น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตรงต่อเวลา และมีความรอบรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่จะนำนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชม นอกจากนี้นักเรียนยังสามารถนำความรู้ และทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปประกอบอาชีพอิสระได้ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ หารายได้พิเศษเพื่อนำมาใช้เป็นทุนการศึกษา หรือช่วยเหลือครอบครัวในยามเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพกล้าแสดงออกได้อย่างเหมาะสม สมกับวัย และยังเป็นการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา นักเรียนได้ศึกษาสิ่งที่ใกล้ตัวมีการบูรณาการเนื้อหาจากการเรียนในวิชาต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานได้จริง และยังเป็นการปูพื้นฐานความรู้ด้านอาชีพ ทำให้นักเรียนได้มองเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต เพราะนักเรียนได้เรียนรู้ และตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งเหล่านี้ที่ได้รับจากการเรียนและการฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้การมีผู้นำเที่ยวที่เป็นบุคคลในท้องถิ่นสามารถลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่จะให้ความรู้ในท้องถิ่นนั้นได้ ในขณะเดียวกันนักเรียนยังได้เรียนรู้ถึงการเป็นนักท่องเที่ยวที่ดีอีกด้วย

2. ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้มีการศึกษาในเรื่องประวัติศาสตร์ ศิลปะวัฒนธรรมของท้องถิ่นไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส.4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ โรงเรียนบ้านบึงนางาน มีแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญแห่งหนึ่งคืออุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ฉะนั้นการศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นที่เป็นอายุธรรมทางประวัติศาสตร์จำเป็นที่นักเรียนต้องศึกษาประวัติความเป็นมาของแหล่งประวัติศาสตร์นั้นในฐานะเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ในท้องถิ่นใกล้ตัวที่สุด เพื่อที่สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น และปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความสำนึกในคุณค่าความสำคัญและความหวงแหนในมรดกทางวัฒนธรรมของตน จึงสมควรจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมมัดคฤเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ จะทำ

ให้นักเรียนได้รับความรู้สามารถนำไปถ่ายทอดให้กับคนในครอบครัว ประชาชนในท้องถิ่น และผู้ที่มาเยี่ยมชมเมืองโบราณศรีเทพได้

3. ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร พบว่าหลักสูตรเป็นตัวกำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อให้ทันกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับมัคคุเทศก์เบื้องต้นและข้อมูลของเมืองศรีเทพ จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จากนักเรียนโดยใช้แบบสอบถามและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ 2) พัฒนาหลักสูตร โดยจัดทำเป็นหลักสูตรฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจก่อนนำไปใช้ 3) ทดลองใช้หลักสูตร ทำการทดลองใช้หลักสูตรกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 4) ประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ทำการประเมินทักษะการเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวเมืองศรีเทพ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ จะส่งผลให้นักเรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้ไปถ่ายทอดสู่ครอบครัวของตน ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มาชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพได้อย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งในปัจจุบันและอนาคต การเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์เมืองศรีเทพจะให้นักเรียนที่อยู่ในท้องถิ่นได้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงจะได้ช่วยกันสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศิลปวัฒนธรรมของเมืองศรีเทพ เกิดความสำนึกในคุณค่า ความสำคัญและความหวงแหนในมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองศรีเทพ อันจักช่วยให้เกิดการช่วยกันอนุรักษ์และพัฒนาให้ดำรงคงอยู่ตลอดไป

4. ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักการมัคคุเทศก์

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมัคคุเทศก์เกี่ยวกับ ความหมายของมัคคุเทศก์ บทบาทหน้าที่ของมัคคุเทศก์ ความสำคัญของมัคคุเทศก์ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประเภทของมัคคุเทศก์ บุคลิกลักษณะที่จำเป็นของมัคคุเทศก์คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของมัคคุเทศก์ มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ สิ่งที่มีมัคคุเทศก์พึงปฏิบัติและไม่พึงปฏิบัติ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพเพื่อที่ให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการ การเป็นมัคคุเทศก์น้อย เป็นการให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ทั้งในห้องเรียนและสถานที่จริงภายในอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ

5. ผลการศึกษาข้อมูลประวัติศาสตร์เมืองโบราณศรีเทพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเมืองศรีเทพคือ ที่ตั้ง การเดินทาง สภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพทั่วไป ชุมชนท้องถิ่น ประวัติการค้นพบ ประวัติการศึกษาและดำเนินการโบราณสถานที่สำคัญในเมืองศรีเทพ หลุมขุดค้นทางโบราณคดี โบราณสถานเขาค้างใน ปรางค์สองพี่น้อง ปรางค์ศรีเทพ โบราณสถานเขาค้างนอก ปรางค์ฤๅษี แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลเมืองโบราณศรีเทพ เป็นการให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและเรียนรู้ตามโบราณสถานของจริงภายในและนอกเมืองศรีเทพ

6. ผลการสำรวจความต้องการพัฒนาหลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องคือ นักเรียน ครู ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศึกษานิเทศก์ นักโบราณคดีและหัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ จำนวน 30 คน โดยใช้ 1) แบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) แบบสัมภาษณ์ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษา ดังนี้

6.1 ผลจากการสำรวจความต้องการพัฒนาหลักสูตรจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ และรูปแบบการจัดฝึกอบรมที่นักเรียนต้องการจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบึงนาจานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 23 คน นำเสนอดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการ ความสนใจในการเข้ารับการอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบึงนาจาน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 23 คนโดยใช้แบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนความถี่และค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	13	56.52
หญิง	10	43.48
2. อายุ		
11 ปี	5	21.74
12 ปี	16	69.57
13 ปี	2	8.69
3. อาชีพของผู้ปกครอง		
รับจ้างทั่วไป	17	73.91
ทำธุรกิจส่วนตัว	1	4.35
ค้าขาย	1	4.35
พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม	1	4.35
เกษตรกร	3	13.04
4. ปัจจุบันนักเรียนพักและอาศัยอยู่กับใคร		
บิดา/มารดา	15	65.22
ญาติ	8	34.78
5. นักเรียนเคยมีความรู้เรื่องเมืองศรีเทพมาก่อนหรือไม่		
เคย	16	69.57
ไม่เคย	7	30.43
6. นักเรียนเคยมีความรู้เรื่องการเป็นมัคคุเทศก์น้อยมาก่อนหรือไม่		
เคย	1	4.35
ไม่เคย	22	95.65

จากตาราง 5 พบว่านักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.52 อายุส่วนใหญ่ 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 69.57 ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 73.91 นักเรียนส่วนใหญ่พักและอาศัยอยู่กับบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 65.22 นักเรียนส่วนใหญ่เคยมีความรู้เรื่องเมืองศรีเทพมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 69.57 นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยมีความรู้เรื่องการเป็นมัคคุเทศก์น้อยมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 95.65

ตอนที่ 2 ความต้องการ ความสนใจ ในการเข้ารับการอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำ เที่ยวเมืองศรีเทพ

จากการสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบึงนาจานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 23 คน ถึงความต้องการ ความสนใจ ในการเข้ารับการอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนความถี่และค่าร้อยละของความต้องการ ความสนใจ ในการเข้ารับการอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. ถ้ามีการจัดโครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ นักเรียนต้องการมีความรู้ ความสามารถ ในเรื่องอะไรบ้าง		
ความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์	22	95.65
ความรู้เกี่ยวกับเมืองศรีเทพ	22	95.65
ความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานในเมืองศรีเทพ	23	100
ความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานนอกเมืองศรีเทพ	22	95.65
ทักษะการฝึกปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย	20	86.96
2. นักเรียนคิดว่าควรใช้เวลาในการฝึกอบรมกี่วัน		
3 วัน	21	91.30
4 วัน	2	8.70
3. นักเรียนต้องการให้มีสิ่งใดบ้างในการฝึกอบรม		
มีเอกสารการฝึกอบรมทำเป็นแฟ้มให้	23	100
มีป้ายแขวนชื่อสำหรับนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม	22	95.65
มีอาหารและเครื่องดื่มไว้บริการ	23	100
มีเสื้อแจกให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม	23	100
มีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ดู VCD ปฏิบัติกิจกรรมทั้งใน และนอกห้องประชุม	18	78.26
มีการศึกษาและบรรยายในสถานที่จริง และขึ้นรถรางนำชม พร้อมบรรยาย	20	86.96
มีการให้ความรู้และฝึกปฏิบัติอย่างความเข้มข้น		
ตลอดเวลาในการฝึกอบรม	7	30.43

จากตาราง 6 พบว่า 1) ด้านความต้องการ ความสนใจ ในการเข้ารับการอบรม มัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ นักเรียนต้องการความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานในเมืองศรีเทพ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 2) ด้านเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม นักเรียนต้องการใช้เวลาฝึกอบรม 3 วัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.30 3) ด้านความต้องการให้มีสิ่งใดบ้างในการฝึกอบรม ส่วนใหญ่ นักเรียนต้องการให้มีเอกสารการฝึกอบรมทำเป็นแฟ้มให้ มีอาหารและเครื่องดื่มไว้บริการ มีสื่อแจกให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผลจากการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมพบว่า นักเรียนมีความต้องการใน 5 ประเด็นดังนี้ 1) นักเรียนมีความต้องการให้ครูเป็นมัคคุเทศก์น้อยด้วย 2) ให้มีการเข้าค่ายฝึกอบรมแบบค้างคืน 3) ให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย 4) ให้มีการจัดกลุ่มเป็นชายและหญิงอยู่ด้วยกัน 5) ต้องการให้ผู้วิจัยพาไปเที่ยวชมสถานที่อื่นที่มีมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวแล้วจึงมาฝึกอบรม

6.2 ผลจากการสำรวจความต้องการพัฒนาหลักสูตรจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ความต้องการการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึงนาจาน ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านบึงนาจาน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านบึงนาจาน ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมเพชรบูรณ์ เขต 3 หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ และนักโบราณคดีอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ นำเสนอดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไป ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 จำนวน และค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	7	100
2. อายุ		
30 - 40 ปี	1	14.29
41 - 50 ปี	2	28.57
51 - 60 ปี	4	57.14
3. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด		-
ปริญญาตรี	4	57.14
ปริญญาโท	2	28.57
อื่น ๆ ประถมศึกษาปีที่ 4	1	14.29
4. ปัจจุบันทำงานดำรงตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	1	14.29
ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	1	14.29
ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	14.29
ศึกษานิเทศก์	2	28.55
หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ	1	14.29
นักโบราณคดีอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ	1	14.29
5. ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
5 - 10 ปี	2	28.57
15 - 20 ปี	1	14.29
25 - 30 ปี	3	42.85
31 - 34 ปี	1	14.29
6. ท่านเคยได้รับประสบการณ์การฝึกอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้หรือไม่		
เคย	4	57.14
ไม่เคย	3	42.86

จากตาราง 7 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.14 วุฒิทางการศึกษาสูงสุดปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 57.14 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 28.58 ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันอยู่ระหว่าง 25 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.85 ส่วนใหญ่เคยได้รับประสบการณ์การฝึกอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 57.14

ตอนที่ 2 ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย นำเที่ยวเมืองศรีเทพ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 7 คนในด้าน 1) ปัญหาและความสำคัญที่ต้องมีการฝึกอบรม 2) หลักการของหลักสูตรฝึกอบรม 3) จุดหมายของหลักสูตรฝึกอบรม 4) เนื้อหาในการฝึกอบรม 5) เทคนิค วิธีการอบรมและกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม 6) สื่อการฝึกอบรม 7) ระยะเวลาในการฝึกอบรม 8) การวัดและประเมินผลของการฝึกอบรม ปรากฏผลดังนี้

1. **ด้านปัญหาและความสำคัญที่ต้องมีการฝึกอบรม** พบว่าการฝึกอบรมมีความสำคัญเนื่องจากปัจจุบันนักท่องเที่ยวต้องการความรู้จากแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเข้าชม ซึ่งอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพไม่สามารถจัดหาวิทยากรให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ การฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยจึงเป็นทางเลือกสำคัญทางหนึ่งในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่สามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เป็นการปลูกฝังให้เยาวชนรักและเข้าใจเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เสริมสร้างความรู้ความสามารถให้เยาวชนกล้าแสดงออกและสามารถเผยแพร่ความรู้ต่อไปได้

2. **ด้านหลักการของหลักสูตรฝึกอบรม** พบว่าควรเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีสังเขปเพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา โดยเน้นการจดจำเพื่อนำไปถ่ายทอดได้ และควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวของเมืองศรีเทพเพื่อให้เยาวชนมีความรู้เพิ่มมากขึ้นและเรียนรู้จากสถานที่จริง อีกทั้งเสริมสร้างทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวได้

3. **ด้านจุดหมายของหลักสูตรฝึกอบรม** พบว่าควรกำหนดจุดหมายของหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ดังนี้ 1) เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องราวของเมืองศรีเทพ 2) เพื่อให้มีความสามารถในการกล้าแสดงออก 3) เพื่อให้สามารถถ่ายทอดเรื่องราวของเมืองศรีเทพให้กับนักท่องเที่ยวได้ 4) เพื่อให้เยาวชนมีความรักและหวงแหนมรดกวัฒนธรรมของท้องถิ่น 5) เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในการนำชมโบราณสถานเมืองศรีเทพจนเกิดความชำนาญการเป็นมัคคุเทศก์ต่อไป

4. **ด้านเนื้อหาในการฝึกอบรม** พบว่าเนื้อหาในการฝึกอบรมควรเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเมืองศรีเทพ พัฒนาการทางวัฒนธรรมตามยุคสมัยต่างๆ โบราณสถาน และโบราณวัตถุ เทคนิคการนำชมโบราณสถานเมืองศรีเทพ และเทคนิค วิธีการการเป็นมัคคุเทศก์ การนำเสนอข้อมูลรวมถึงบุคลิกภาพของมัคคุเทศก์ที่ดี

5. **ด้านเทคนิควิธีการอบรมและกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม** พบว่าเทคนิควิธีการอบรมและกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมควรเป็นการบรรยายให้ความรู้เบื้องต้นก่อนทั้งในเรื่องของการเป็นมัคคุเทศก์น้อยเบื้องต้น และความรู้เกี่ยวกับเมืองศรีเทพทั้งส่วนโบราณสถานที่อยู่เมืองในและส่วนโบราณสถานที่อยู่นอกเมือง โดยออกไปเรียนรู้จากสถานที่จริงในส่วนที่เป็นโบราณสถาน ส่วนการฝึกมัคคุเทศก์เบื้องต้นทำการฝึกพูดต่อหน้าเพื่อนๆ โดยเริ่มจากกลุ่มเล็กๆ ฝึกบุคลิกภาพและมารยาทในการนำชมและการต้อนรับนักท่องเที่ยว ฝึกให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทดลองนำชมในฐานะมัคคุเทศก์น้อย และมีกิจกรรมนันทนาการคือเกมและเพลง

6. **ด้านสื่อการฝึกอบรม** พบว่าสื่อการฝึกอบรมควรเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก (computer note book) เครื่องฉายโปรเจกเตอร์พร้อมจอเพื่อจะได้เห็นภาพชัดเจนขึ้นและเป็นสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยและสื่อที่เป็นภาพควรเป็นภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวเป็นวิดิทัศน์เกี่ยวกับเมืองศรีเทพ วิดิทัศน์เกี่ยวกับการนำชมโบราณสถานโดยยุวมัคคุเทศก์ เพาเวอร์พอยท์ (power point) ประกอบคำบรรยาย ป้ายนิทรรศการ คู่มือมือการฝึกอบรมสำหรับวิทยากร คู่มือการฝึกอบรมสำหรับนักเรียน สื่อที่เป็นสถานที่จริงภายในเมืองศรีเทพและนอกเมืองศรีเทพ และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย

7. **ด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม** พบว่าระยะเวลาในการฝึกอบรมควรใช้เวลา 2-3 วันโดยเน้นการศึกษาจากการบรรยายในภาคเช้าและฝึกปฏิบัติหรือเรียนรู้สถานที่จริงในภาคบ่ายของแต่ละวันใน 2 วันแรก และวันที่ 3 ของการฝึกอบรมให้มีการฝึกปฏิบัติจริงตามสถานที่จริงตามโบราณสถานเมืองในและโบราณสถานนอกเมืองศรีเทพ

8. **ด้านการวัดและประเมินผลของการฝึกอบรม** พบว่าการวัดและประเมินผลของการฝึกอบรมควรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทดสอบการปฏิบัติการนำชมเมืองศรีเทพในภาคสนามโดยทดลองนำชมกับนักท่องเที่ยวจริงๆ โดยมีครูและเจ้าหน้าที่ของอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพคอยดูแล รวมทั้งการประเมินผลด้วยเอกสารเช่นการทำข้อทดสอบเพื่อวัดความรู้หลังจากฝึกอบรมแล้ว นอกจากนั้นควรใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์การสอบถามและประเมินทักษะการเป็นมัคคุเทศก์เป็นรายบุคคลก็ได้

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขในการพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากการสัมภาษณ์พบว่าปัญหาอุปสรรคได้แก่การฝึกอบรมไม่ต่อเนื่องทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมลืมความรู้ ต้องทบทวนใหม่หรือมีความรู้ความเข้าใจที่ผิดพลาด

แนวทางการแก้ไขในการพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ควรจัดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องทุก ๆ ปีหรือตามระยะเวลาที่เหมาะสม เป็นการกระตุ้นอยู่เสมอจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น และควรอบรมเป็นรุ่น ๆ เพื่อให้เป็นการสนับสนุนกลุ่มเยาวชนที่มีความรู้สามารถถ่ายทอดให้กันจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งได้

ข้อเสนอแนะภายหลังจากการฝึกอบรมแล้วโรงเรียนควรมีมาตรการให้นักเรียนเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ในอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพอย่างต่อเนื่องจึงจะเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง และควรรับสมัครผู้ที่ฝึกอบรมโดยคัดเลือกผู้ที่มีใจรักในงานบริการหรืองานด้านมััคคุเทศก์มาก่อนแล้วค่อยมาเข้ารับการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (Development) : การพัฒนาหลักสูตร

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมััคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับร่าง โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ทั้งจากการวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเมืองศรีเทพ และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์แล้วพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมมััคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหาสาระ กิจกรรมในการฝึกอบรม วัสดุ สื่อแหล่งเรียนรู้ประกอบการฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม แผนการจัดการฝึกอบรม เอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ และการวัดประเมินผล ดังนี้

1.1 หลักการของหลักสูตรฝึกอบรมมััคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ สรุปได้ดังนี้

1.1.1 เป็นหลักสูตรที่มุ่งฝึกทักษะการปฏิบัติการเป็นมััคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพสามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้ไปถ่ายทอดสู่ครอบครัวของตน ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มาชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพได้อย่างถูกต้อง

1.1.2 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณคดีและศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น

1.1.3 เป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติตนเป็นมััคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ

1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรมมััคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพมี 6 ข้อ ดังนี้

1.2.1 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับมััคคุเทศก์

1.2.2 เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะการถ่ายทอดความรู้และทักษะการเป็นมััคคุเทศก์น้อย

1.2.3 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเมืองศรีเทพ

1.2.4 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ ห่วงแหน
รักษามรดกวัฒนธรรมของท้องถิ่น

1.2.5 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมฝึกเป็นคนกล้าแสดงออก มีความมั่นใจใน
ตนเองมีรายได้เสริม ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

1.2.6 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แบ่งเบาภาระเจ้าหน้าที่ในอุทยาน
ประวัติศาสตร์ศรีเทพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

1.3 โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพได้
กำหนดแผนการฝึกอบรมจำนวน 3 แผนคือ

แผนการฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ เวลา
6 ชั่วโมงเนื้อหาการฝึกอบรมได้แก่ ความหมาย ความสำคัญ ประเภท คลิกลักษณะที่จำเป็น
คุณสมบัติที่ดี บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ มารยาท และจรรยาบรรณ สิ่งมัคคุเทศก์พึง
ปฏิบัติ และไม่พึงปฏิบัติ กิจกรรมเป็นการบรรยายให้ความรู้ด้วยการฉายภาพประกอบและฝึก
ทักษะการพูดแนะนำตัวทักษะบุคลิกลักษณะท่าทางประกอบการบรรยาย

แผนการฝึกอบรมที่ 2 เรื่อง ศรีเทพเมืองประวัติศาสตร์ เวลา 6 ชั่วโมงเนื้อหา
การฝึกอบรมได้แก่ เมืองศรีเทพ ที่ตั้ง การเดินทาง สภาพทั่วไป ประวัติการค้นพบ พัฒนาการ
ทางสังคมและวัฒนธรรม การล่มสลายของเมืองศรีเทพ โบราณสถานที่สำคัญ หลุมขุดค้นทาง
โบราณคดี โบราณสถานเขาค้างใน โบราณสถานปราสาทสองพี่น้อง โบราณสถานปราสาทศรีเทพ
โบราณสถานเขาค้างนอก โบราณสถานปราสาทฤๅษี กิจกรรมเป็นการบรรยายให้ความรู้ด้วยการ
ฉายภาพประกอบและเรียนรู้สถานที่จริงตามโบราณสถานที่อยู่เมืองใน และนอกเมืองศรีเทพ

แผนการฝึกอบรมที่ 3 เรื่อง เราคือไกด์นำชมเมืองศรีเทพ เวลา 6 ชั่วโมง
เนื้อหาการฝึกอบรมได้แก่ ฝึกทักษะการเป็นมัคคุเทศก์น้อยนำชมหลุมขุดค้นทางโบราณคดี
โบราณคดี โบราณสถานเขาค้างใน โบราณสถานปราสาทสองพี่น้อง โบราณสถานปราสาทศรีเทพ
โบราณสถานเขาค้างนอก โบราณสถานปราสาทฤๅษี กิจกรรมเป็นการฝึกปฏิบัติทักษะการเป็น
มัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ตามโบราณสถานที่อยู่เมืองใน และนอกเมืองศรีเทพ

1.4 ขอบข่ายเนื้อหาสาระ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นเนื้อหา
สาระเพื่อเป็นเอกสารให้ความรู้ให้กับนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมประกอบด้วย ความหมาย
ความสำคัญ ประเภท บุคลิกลักษณะที่จำเป็น คุณสมบัติที่ดี บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ
มารยาท และจรรยาบรรณ สิ่งมัคคุเทศก์พึงปฏิบัติ และไม่พึงปฏิบัติ ประวัติความเป็นมาของ
เมืองศรีเทพ ที่ตั้ง การเดินทาง สภาพทั่วไป ประวัติการค้นพบ พัฒนาการทางสังคมและ
วัฒนธรรม การล่มสลายของเมืองศรีเทพ โบราณสถานที่สำคัญ หลุมขุดค้นทางโบราณคดี
โบราณสถานเขาค้างใน โบราณสถานปราสาทสองพี่น้อง โบราณสถานปราสาทศรีเทพ
โบราณสถานเขาค้างนอก และโบราณสถานปราสาทฤๅษี

โดยใช้การบรรยายให้ความรู้จากวิทยากร เอกสารคู่มือการฝึกอบรม และ แหล่งเรียนรู้โบราณสถานเมืองศรีเทพที่เป็นสถานที่จริง การทำใบงาน ฝึกปฏิบัติทักษะการเป็น มัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ชมโบราณสถานภายในเมืองศรีเทพและนอกเมืองศรีเทพ เป็นรายบุคคล เพื่อให้เกิดทักษะการเป็นมััคคุเทศก์นำชมโบราณสถานเมืองศรีเทพสามารถนำ ความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยวได้ถูกต้อง

1.5 กิจกรรมในการฝึกอบรม มีดังนี้

- 1.5.1 การบรรยาย
- 1.5.2 การอภิปราย/ซักถาม
- 1.5.3 การแสดงบทบาทสมมติ
- 1.5.4 การชมวีดิทัศน์
- 1.5.5 การฝึกทักษะการปฏิบัติจริง

1.6 วัสดุ/สื่อ/แหล่งการเรียนรู้/ประกอบการฝึกอบรม มีดังนี้

- 1.6.1 คู่มือการฝึกอบรมสำหรับวิทยากร คู่มือการฝึกอบรมสำหรับนักเรียน
- 1.6.2 เครื่องฉายโปรเจคเตอร์/จอโปรเจคเตอร์

1.6.3 คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก วีดิทัศน์ศรีเทพเมืองประวัติศาสตร์ วีดิทัศน์อุทยาน ประวัติศาสตร์ศรีเทพ วีทีอาร์วัดหลวงพ่อโต อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี วัดประดู่ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม วัดศรีบูรรัตนาราม อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี และพิพิธภัณฑ์ ประวัติศาสตร์จันเสน อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์

1.6.4 ภาพฉายความรู้เกี่ยวกับเมืองศรีเทพ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมััคคุเทศก์

1.6.5 โบราณสถานเมืองในของเมืองศรีเทพ ได้แก่ หลุมขุดค้นทาง โบราณคดีโบราณสถานเขาค้างใน โบราณสถานปรางสองพี่น้อง โบราณสถานปรางค์ศรีเทพ และโบราณสถานนอกเมืองของเมืองศรีเทพ ได้แก่ โบราณสถานเขาค้างนอก โบราณสถาน ปรางค์ฤาษี

1.7 ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม กำหนดกิจกรรมการฝึกอบรมเป็นเวลา 3 วัน ๑ ละ 6 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 18 ชั่วโมง

1.8 แผนการจัดการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและหา ข้อมูลเกี่ยวกับมััคคุเทศก์เบื้องต้นจากมหาวิทยาลัยบูรพา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์และตามศูนย์จำหน่ายหนังสือตามสถานที่ต่างๆ และศึกษา ค้นคว้าประวัติความเป็นมาของเมืองศรีเทพ จากเอกสารและหนังสือของอุทยานประวัติศาสตร์ ศรีเทพและจาก วีซีดีอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ แล้วนำมาวิเคราะห์กำหนดเป็นองค์ความรู้ นำมาเขียนเป็นแผนการจัดการฝึกอบรม ดังตาราง 8

ตาราง 8 แผนการจัดการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ จำนวน 18 ชั่วโมง

วันที่	แผนการจัดการฝึกอบรม / เนื้อหา	เวลาที่ใช้ฝึกอบรม(ชั่วโมง)		
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
1	<u>แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 1</u> ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ ความหมาย ความสำคัญ ประเภท บุคลิกลักษณะที่จำเป็น คุณสมบัติที่ดี บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ มารยาท และจรรยาบรรณ สิ่งมัคคุเทศก์พึงปฏิบัติ และไม่พึงปฏิบัติ ฝึกปฏิบัติทักษะการพูดแนะนำตัวและบุคลิกลักษณะท่าทางประกอบการบรรยาย	3	3	6
2	<u>แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 2</u> ศรีเทพเมืองประวัติศาสตร์ ศึกษาประวัติเมืองศรีเทพ ที่ตั้ง การเดินทางสภาพทั่วไป ประวัติการค้นพบ พัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม การล่มสลายของเมืองศรีเทพ โบราณสถานที่สำคัญ หลุมขุดค้นทางโบราณคดี โบราณสถานเขาค้างใน โบราณสถานปราสาทสองพี่น้อง โบราณสถานปราสาทศรีเทพ โบราณสถานเขาค้างนอก โบราณสถานปราสาทฤๅษี	6	-	6
3	<u>แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 3</u> เราคือไกด์นำชมเมืองศรีเทพ ฝึกทักษะการเป็นมัคคุเทศก์น้อยนำชมหลุมขุดค้นทางโบราณคดี โบราณสถานเขาค้างใน โบราณสถานปราสาทสองพี่น้อง โบราณสถานปราสาทศรีเทพ โบราณสถานเขาค้างนอก โบราณสถานปราสาทฤๅษี	-	6	6
รวมทั้งสิ้น		9	9	18

1.9 เอกสารประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย

- 1.9.1 คู่มือการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ สำหรับนักเรียน
- 1.9.2 คู่มือการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ สำหรับวิทยากร

1.10 การวัดผลประเมินผล

1.10.1 การประเมินผลก่อนการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน เรื่อง มัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ

1.10.2 การประเมินผลระหว่างการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินทักษะการเป็นมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ

1.10.3 การประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน เรื่อง มัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ หลังเสร็จจากการจัดฝึกอบรม

1.10.4 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ

2. การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง

การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับร่าง ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมโดยพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม และตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้

2.1 นำหลักสูตรฝึกอบรมฉบับร่าง ไปตรวจสอบก่อนนำไปใช้ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม

2.2 หลังจากผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำหลักสูตรฉบับร่างไปตรวจสอบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมด้านส่วนประกอบและความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่าง ทุกประเด็นได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ดังนั้นหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ จึงมีความเหมาะสมและสอดคล้องสามารถนำไปใช้เป็นหลักสูตรฝึกอบรมได้

3. การปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง

นำผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ เช่น ปรับเอกสารทุกฉบับให้ตรงกับเอกสารของหลักสูตร กำหนดให้มีแนวคอบในกิจกรรมใบงาน การออกแบบกิจกรรมใบงานให้น่าสนใจ ปฏิบัติได้ง่าย ตรวจสอบ และปรับแก้ไขกิจกรรมในแผนการจัดการฝึกอบรมจากเดิมให้นักเรียนทุกกลุ่มออกมานำเสนอทุกหัวข้อในใบงานแต่เนื่องจากเวลาไม่พอจึงเปลี่ยนมาเป็นการให้แต่ละกลุ่มรายงานเพียง 1 หัวข้อย่อยในใบงาน

ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (Research) : การทดลองใช้หลักสูตร

ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ได้ทดลองกับกลุ่มทดลองกลุ่มเดียวซึ่งเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบึงนาจาน จำนวน 23 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ดำเนินการฝึกอบรมในระหว่างวันที่ 10-12 มีนาคม พ.ศ. 2554 รวม 3 วัน ณ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ ดำเนินการรวบรวมเก็บข้อมูลตามแผนการจัดการฝึกอบรม ผลการทดลองใช้หลักสูตร สรุปการดำเนินงานได้ดังนี้

1. ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึงนาจาน เพื่อขอความอนุเคราะห์ ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ(Try out)และเก็บข้อมูล
2. ทำหนังสือราชการของโรงเรียนบ้านบึงนาจานเพื่อขออนุญาตใช้สถานที่คือห้องประชุมและสถานที่ภายในเมืองในและนอกเมืองศรีเทพ และขอวิทยากรจากเจ้าหน้าที่ของอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ จำนวน 2 คน พร้อมทั้งแนบเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมให้กับหัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ จำนวน 1 เล่ม เอกสารคู่มือการฝึกอบรมสำหรับวิทยากร จำนวน 2 เล่ม พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับวิทยากรทั้ง 2 คน ที่จะให้การบรรยายในการฝึกอบรม
3. เตรียมสถานที่ห้องประชุมสำหรับใช้อบรมภาคทฤษฎี โดยจัดทำป้ายอบรมแล้วติดหน้าห้องประชุมที่ใช้ฝึกอบรม ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเครื่องเสียงเครื่องฉายโปรเจกเตอร์และอื่นๆ เตรียมจัดสถานที่ในการรับประทานอาหารว่าง และอาหารกลางวัน และโต๊ะลงทะเบียนสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม
4. เตรียมผู้ช่วยวิจัย โดยติดต่อขอความอนุเคราะห์ นางกัลยา ใจเย็น ครูโรงเรียนบ้านเกาะแก้ว นางนวลฉวี อินันนุญะ ครูโรงเรียนนาสนุ่นวิทยาคม นางสาวยุรี ฟองจันทร์ ครูโรงเรียนบ้านบึงนาจาน นางสาวนันทิยา ข วัณอ่อน ครูโรงเรียนบ้านหนองคล้า นายรัชชัชชัย ชื่นไพศาลศิลป์ นักโบราณคดีปฏิบัติการ จำนวน 5 ท่าน เพื่อมาเป็นผู้ช่วยวิจัยในการฝึกทักษะการเป็นมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพในวันที่ 12 มีนาคม 2554 ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำเกณฑ์การประเมินทักษะและตารางคะแนนการประเมินทักษะการเป็นมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ผู้วิจัยได้ทำการประชุมผู้ช่วยวิจัยเพื่อรับทราบเกณฑ์การประเมินและรายละเอียดต่างๆ แล้วให้ผู้ช่วยวิจัยช่วยประเมินตามเกณฑ์ที่จัดทำไว้เพื่อไปประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล
5. นำหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพที่กำหนดเป็นแผนการจัดการฝึกอบรมจำนวน 3 แผน ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบึงนาจาน จำนวน 23 คน ตามกำหนดตารางกิจกรรมหลักสูตรการฝึกอบรมระยะเวลา 3 วัน 6 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งหมด 18 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียดตามแผนการฝึกอบรม ดังนี้
  - 5.1 แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ ใช้ฝึกอบรมในวันพฤหัสบดีที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2554 เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม รวมทั้งหมด 6 ชั่วโมง เป็นภาคทฤษฎี จำนวน 3 ชั่วโมง เนื้อหาในการอบรมคือ ความหมาย ความสำคัญ ประเภท

บุคลิกลักษณะที่จำเป็น คุณสมบัติที่ดี บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ มารยาท และ จรรยาบรรณ สิ่งมีคุณค่าที่พึงปฏิบัติ และไม่พึงปฏิบัติ ภาคปฏิบัติจำนวน 3 ชั่วโมง เนื้อหาในการอบรมคือ ฝึกปฏิบัติทักษะการพูดแนะนำตัวและบุคลิกลักษณะท่าทางประกอบการบรรยาย

ภาคทฤษฎี อบรมในภาคเช้านักเรียนมีความตื่นตัวกับห้องการฝึกอบรมเพราะเป็นห้องแอร์ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสเข้ามาใช้ห้องนี้ พอมาจัดกิจกรรมการฝึกอบรม มีคุณค่าก็นำเที่ยวเมืองศรีเทพในห้องประชุมจึงมีความพอใจต่อบรรยากาศภายในห้องประชุมซึ่งมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมและขนาดก็พอเหมาะสำหรับจำนวนนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม นักเรียนตื่นตัวกับวิทยากรสาวสวยที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับมีคุณค่าเบื้องต้น ในขณะที่วิทยากรได้ให้ความสนทนมาเป็นกันเองกับนักเรียนทำให้นักเรียนสนุกสนานต่อการฝึกอบรม วิทยากรจะมีเพลงประกอบท่าทางให้นักเรียนได้การกล้าแสดงออก ได้แก่ เกม กุศลี เพลงประกอบท่าทางได้แก่ เพลงกล้วยทับ เพลงแมงมุม เพลงแมลงวันแมลงวี เพลงนกนางนวลนอนหนาว มีการชมวีดิทัศน์เกี่ยวกับมีคุณค่าเที่ยว วัดหลวงพ่อดำ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี วัดประดู่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม วัดศรีบุรีรัตนาราม อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี และพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์จีนเสน อำเภอตากสิน จังหวัดนครสวรรค์ทำให้บรรยากาศในการฝึกอบรมไม่เครียดและไม่เหงา ในภาคบ่ายวิทยากรให้นักเรียนออกมาแสดงบทบาทสมมติการแนะนำตัว การพูดหน้าห้อง การพูดเกี่ยวกับแนวคิดที่ได้จากการฝึกอบรมจะนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร ในระยะแรก นักเรียนยังไม่มีความกล้าแสดงออกวิทยากรและผู้วิจัยได้สาธิต การพูด การนำเสนอ และยกตัวอย่างวิธีการพูด จากนั้นได้ให้นักเรียนฝึกการกล้าแสดงออกโดยออกมาพูดหน้าห้องทุกคนจนครบ และฝึกหลายๆครั้งจนนักเรียนมีความกล้า แล้วออกมาพูดจนคล่อง นักเรียนเกิดความสนุกสนานและเกิดความกล้าแสดงออกไม่เกิดการเหนียมอาย จนมีทักษะและบุคลิกในการฝึกพูดที่ดี

5.2 แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 2 ศรีเทพเมืองประวัติศาสตร์ ใช้ฝึกอบรมในวันศุกร์ที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2554 รวม 6 ชั่วโมง เนื้อหาในการฝึกอบรมภาคทฤษฎี เป็นการบรรยายให้ความรู้ในห้องประชุมเกี่ยวกับประวัติเมืองศรีเทพ ที่ตั้ง การเดินทาง สภาพทั่วไป ประวัติการค้นพบ พัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม การล่มสลายของเมืองศรีเทพ โบราณสถานที่สำคัญ หลุมขุดค้นทางโบราณคดี โบราณสถานเขาค้างใน โบราณสถานปรางค์สองพี่น้อง โบราณสถานปรางค์ศรีเทพ โบราณสถานเขาค้างนอก โบราณสถานปรางค์ฤๅษี จำนวน 3 ชั่วโมง อบรมในภาคเช้าโดยการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับเมืองศรีเทพซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับเมืองศรีเทพเมื่อวิทยากรบรรยายนักเรียนจะมีความตั้งใจและมีความสนทนากับวิทยากรได้เป็นอย่างดีเพราะนักเรียนเคยพบปะกับวิทยากรเคยพูดคุยกันมาแล้วนักเรียนกับวิทยากรจึงมีความเป็นกันเอง และภาคบ่ายออกไปศึกษาเรียนรู้สถานที่จริงจากแหล่งโบราณสถานเมืองในและนอกเมืองศรีเทพ จำนวน 3 ชั่วโมง เริ่มต้นจากศึกษาเรียนรู้โบราณสถานภายในเมืองศรีเทพก่อนแล้วจึงออกไปเรียนรู้โบราณสถานนอกเมืองศรีเทพ ซึ่ง

นักเรียนมีความสุขสนุกสนานเมื่อได้ขึ้นรถรางไฟฟ้าไปยังโบราณสถานภายในเมืองศรีเทพเพราะถ้าไม่ได้มาฝึกอบรมมัดकुเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ นักเรียนจะไม่โอกาสได้นั่งรถไฟฟ้านักเรียนได้เรียนรู้ในภาคเช้ามาแล้วภาคบ่ายมาเรียนรู้กับสถานที่จริงจึงทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นเมื่อวิทยากรได้บรรยายจากสถานที่จริง

5.3 แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 3 เราคือไกด์นำชมเมืองศรีเทพ ใช้ฝึกอบรมในวันเสาร์ที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2554 รวมทั้งหมด 6 ชั่วโมง เป็นการฝึกอบรมภาคปฏิบัติทั้ง 6 ชั่วโมง เนื้อหาที่ใช้ฝึกอบรมคือฝึกทักษะการเป็นมัดकुเทศก์น้อยนำชมหลุมขุดค้นทางโบราณคดี โบราณสถานเขาคดงโน โบราณสถานปราสาทสองพี่น้อง โบราณสถานปราสาทศรีเทพ โบราณสถานเขาคดงนอก โบราณสถานปราสาทฤๅษี นักเรียนได้ฝึกทักษะการเป็นมัดकुเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มไปพบผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการฝึกปฏิบัติทักษะการเป็นมัดकुเทศก์ นักเรียนบางกลุ่มที่อยู่ตามโบราณสถานเมื่อนักท่องเที่ยวมาก็เปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำเสนอแก่นักท่องเที่ยวโดยขออนุญาตและชี้แจงให้นักท่องเที่ยวได้ทราบก่อนว่าขณะนี้กำลังฝึกทักษะการเป็นมัดकुเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ทำให้นักเรียนมีความกล้ามากขึ้น นักท่องเที่ยวบางคนให้รางวัลแก่นักเรียนเป็นเงิน ทำให้นักเรียนเกิดการแย่งกันพูดนำเสนอ เมื่อเห็นนักท่องเที่ยวอีกนักเรียนจะรีบออกมาแนะนำตัวและนำเสนอข้อมูลของโบราณสถานที่กำลังชมอยู่ นักท่องเที่ยวบางคนก็ให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียนไปปรับปรุงแก้ไข ทำให้นักเรียนมีความสุขและสนุกสนานต่อการฝึกปฏิบัติทักษะการเป็นมัดकुเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพในภาพรวมนักเรียนมีบุคลิกภาพดี มีความรับผิดชอบ มีทักษะการพูดแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวสามารถนำชมได้อย่างไม่เขิน พูดจาสุภาพ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี มีความเชื่อมั่นและมั่นใจในตนเอง มีการเตรียมความพร้อมในด้านข้อมูลที่จะแนะนำให้นักท่องเที่ยว ครอบครัวและนักเรียนในโรงเรียนของตน

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา(Development) : การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

1. ผลการประเมินหลักสูตร

1.1 การประเมินผลก่อนการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการใช้หลักสูตรฝึกอบรมมัดकुเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพโดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับมัดकुเทศก์น้อย และความรู้เกี่ยวกับเมืองศรีเทพก่อนเรียน (pre-test) จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ

1.2 การประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับมัดकुเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพหลังการจัดฝึกอบรมโดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับมัดकुเทศก์น้อย และความรู้เกี่ยวกับเมืองศรีเทพหลังเรียน (post-test) จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ

เมื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

ความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์น้อย	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value
ก่อนใช้หลักสูตรฝึกอบรม	23	14.48	4.33	15.87	.000*
หลังใช้หลักสูตรฝึกอบรม	23	22.39	2.50		

*p -value <.05

จากตาราง 9 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 ผลการประเมินทักษะการเป็นมัคคุเทศก์น้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 ผลการประเมินทักษะการเป็นมัคคุเทศก์น้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับทักษะ
1. บุคลิกภาพ	2.65	0.49	ดีมาก
2. ทักษะการพูด	2.09	0.51	ดี
3. มนุษยสัมพันธ์	2.17	0.49	ดี
4. บุคลิกลักษณะการนำเสนอ	2.13	0.55	ดี
5. ความรับผิดชอบ	2.43	0.51	ดี
6. การพูดแนะนำสถานที่แก่นักท่องเที่ยว	1.91	0.60	พอใช้
รวม	2.23	0.38	ดี

จากตาราง 10 พบว่าทักษะการเป็นมัคคุเทศก์น้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.23, S.D.=0.38$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=2.65, S.D.=0.49$) ด้านทักษะการพูด อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.09, S.D.=0.51$) ด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.17, S.D.=0.49$)

ด้านบุคลิกลักษณะการนำเสนอ อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.13, S.D.=0.55$) ด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.43, S.D.=0.51$) ด้านการพูดแนะนำสถานที่แก่นักท่องเที่ยว อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X}=1.91, S.D.=0.60$)

1.4 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากการฝึกอบรม ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความของแบบประเมินความพึงพอใจ หลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม			
1.1 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับจุดประสงค์ของการฝึกอบรม	4.74	0.45	มากที่สุด
1.2 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมมีคุณค่าและเป็นประโยชน์	4.83	0.39	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับความต้องการของนักเรียน	4.61	0.50	มากที่สุด
2. สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้			
2.1 คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรมครอบคลุมเนื้อหาที่จัดฝึกอบรม	4.87	0.34	มากที่สุด
2.2 คู่มือมีรายละเอียดชัดเจนที่จะนำไปประยุกต์ใช้	4.78	0.42	มากที่สุด
2.3 คู่มือมีจำนวนเพียงพอกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4.91	0.29	มากที่สุด
2.4 สื่อการฝึกอบรมมีความทันสมัยและหลากหลาย	4.70	0.47	มากที่สุด
2.5 แหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมในการฝึกปฏิบัติจริง	4.91	0.29	มากที่สุด
3. ระยะเวลาในการฝึกอบรม			
3.1 ระยะเวลาในการฝึกอบรมในแต่ละเนื้อหา	4.78	0.42	มากที่สุด
3.2 จำนวนวันในการฝึกอบรม	4.87	0.34	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
4. สถานที่จัดฝึกอบรม			
4.1 ความสะดวกในการเดินทางเข้ารับการฝึกอบรม	4.57	0.51	มากที่สุด
4.2 ความเหมาะสมของสถานที่ในการฝึกอบรม	4.83	0.39	มากที่สุด
5. กิจกรรมการฝึกอบรม			
5.1 การจัดลำดับขั้นตอนในการนำเสนอเนื้อหา	4.70	0.47	มากที่สุด
5.2 เทคนิคการนำเสนอและการบรรยายของวิทยากร	4.87	0.34	มากที่สุด
5.3 วิทยากรให้ความเป็นกันเองกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4.87	0.34	มากที่สุด
5.4 การเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมซักถาม	4.70	0.47	มากที่สุด
5.5 การแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน	4.78	0.42	มากที่สุด
5.6 การชมวีดิทัศน์เกี่ยวกับมัคคุเทศก์	4.83	0.39	มากที่สุด
5.7 การชมวีดิทัศน์เกี่ยวกับเมืองศรีเทพ	4.96	0.21	มากที่สุด
5.8 การออกไปเรียนรู้ ณ โบราณสถานเมืองศรีเทพ	4.91	0.29	มากที่สุด
5.9 การออกไปฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ ณ โบราณสถานเมืองศรีเทพ	4.87	0.34	มากที่สุด
5.10 กิจกรรมการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.83	0.39	มากที่สุด
5.11 นักเรียนชอบหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ	4.96	0.21	มากที่สุด
รวม	4.89	0.25	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.89, S.D.=0.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การชมวีดิทัศน์เกี่ยวกับเมืองศรีเทพ และนักเรียนชอบหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมือง

ศรีเทพ ($\bar{X}=4.96, S.D.=0.21$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางเข้ารับการฝึกอบรม ($\bar{X}=4.57, S.D.=0.51$)

2. ผลการปรับปรุงหลักสูตร

หลังจากการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้พบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้

1. ด้านระยะเวลา การจัดกิจกรรมเดิมได้กำหนดให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอทุกหัวข้อในใบงานเดียวกันแต่เนื่องจากต้องใช้เวลามาก ผู้วิจัยจึงเปลี่ยนวิธีการโดยกำหนดหัวข้อย่อยให้แต่ละกลุ่มนำเสนอเพียงหัวข้อย่อยเดียวเพื่อให้การนำเสนอกระชับขึ้นและใช้เวลาน้อยลง และ แต่ละกลุ่มต้องเปลี่ยนผู้ออกมานำเสนอใบงานโดยไม่ให้ซ้ำตัวบุคคล

2. ด้านกิจกรรม เดิมมีกิจกรรมให้นักเรียนออกมาพูดแนะนำตัวเอง เป็นการพูดตามที่วิทยากรและผู้วิจัยกำหนดให้แล้วออกมาพูดหน้าห้อง ในระยะแรก ๆ ของการฝึกอบรม นักเรียนยังอายไม่กล้าออกมาพูดหน้าห้อง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเรื่องที่จะให้นักเรียนออกมาพูดโดยผู้วิจัยและวิทยากรได้สาธิตการพูดนำเสนอให้ฟังก่อนและพูดหลายๆ ครั้ง จนนักเรียนสามารถจดจำไปพูดได้

3. ด้านเนื้อหา เนื้อหาเกี่ยวกับการพูดแนะนำสถานที่แก่นักท่องเที่ยวมากเกินไป ทำให้นักเรียนจำข้อมูลของแหล่งโบราณสถานในเมืองและนอกเมืองศรีเทพไม่ได้ จึงไม่สามารถบอกข้อมูลรายละเอียดได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงปรับโดยให้รายละเอียดข้อมูลของโบราณสถานแต่ละแห่งที่สั้นกะทัดรัด เพื่อให้ผู้นำหลักสูตรไปใช้สามารถปรับให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์การจัดการฝึกอบรมต่อไป